

3 кнігамі па жыцці

Ганаровае найменне “Гаспадыня-беларусачка” на Астравеччыне прысвоена кіраўніцы раённай бібліятэчнай сістэмы Наталлі Ачарэтавай

Ля старадаўняй вёскі Міхалішкі Астравецкага раёна будзецца першая ў Беларусі АЭС. Выкапаны і ўзмацняецца катлан. Пракладзена — сам праехаўся і паглядзеў — шырокая і амаль прамая дарога да будучай станцыі. А ў райцэнтры, раней мястэчку (з 1468 года!), потым гарпасёлку, шпарка ўзводзіцца жыллё: Астраўцу прысвоены статус горада. Кіраўнікі раёна разумеюць: культура тут павінна, як кажуць, бегчы “ўперадзе паравоза”. Бо едуць у Астравец будаўнікі, паедуць атамшчыкі з розных куткоў Беларусі і замежжа, а некаторыя з іх паверыць могуць прымаўцы, быццам “Астравец — свету канец”. Казалі так калісьці выпускнікі тэхнікумаў ці вуні, едуць працаваць па накіраванні.

Райцэнтр і сапраўды на ўскрайку Беларусі: 55 кіламетраў ад Вільнюса. Але ж туды сягаюць, нібы праменні, уплывы даўняга акадэмічнага і ўніверсітэцкага цэнтра! Выйшаўшы ўначы на вуліцу, там убачыш і свячэнне ў небе над колішняй сталіцай Вялікага Княства Літоўскага, а цяпер і Літвы. З дзяцінства памятаецца, што на возе, нагружаным дрывамі на продаж, ехалася да Вільні ўсяго адну ноч...Потым, узросшы, у 1977-м рашыў я аддзячыць малой радзіме палемічнай кніжкай “І Астравец — свету не канец!” Але выдавецкі рэдактар запратэставаў, што ў СССР “канца свету няма нідзе і быць не можа”, навязаў назву “Астравеччына, край дарагі...” І гэта таксама здалася праўдай.

Сёння кніжка тая стала бібліяграфічнай рэдкасцю, таму два мінскія вучоныя-атамшчыкі прапанавалі мне суаўтарства пры напісанні наватвора “Астравеччына будзе АЭС”. Пакуль раздумаў, землякі мяне выбралі намеснікам старшыні апякунскага савета Астравецкага гістарычна-краязнаўчага музея. Рэдактар райгазеты Ніна Рыбік неяк прапанавала яму назву “Сем колераў нацыянальнай вясёлкі” (столькі там карэнных этнасаў), ды кіраўніцтва пакуль вагаецца. Будучы музей — пакуль маленькае памяшканне, апякунскі савет збіраецца ў Цэнтральнай райбібліятэцы, дзе рэй вядзе загадчыца Наталля Ачарэтава. Там сабраны рэдкія кнігі, даўнія рукапісы, вывешваюцца карціны, атрыманыя з-за рубяжа. І нават пішуцца, выдаюцца краязнаўчыя працы: даведнік Веры Тумаш пра суайчыннікаў за мяжой, кніжкі Галіны Францкевіч і Галіны Замара пра вёску Слабодка, дзе расказваецца пра кожнага (!) яе жыхара. Перад чытачамі выступаюць пісьменнікі і вучоныя з Мінска, Вільнюса, Гродна, сябры мясцовага літаб’яднання.

Нядаўна на пасяджэнні апякунскага савета разглядалася арыгінальная і падрабязная канцэпцыя музея, складзеная вучонымі [НАН Беларусі](#). Прыгадалі мы тады пра найменне “Гаспадыня-беларусачка”, і пасля абмеркавання яно было адзінагалосна прысвоена дырэктару Астравецкай ЦБС Наталлі Ачарэтавай. У яе падпарадкаванні 22 установы культуры, дзе працуюць такія вопытныя спецыялісты і дасведчаныя краязнаўцы, як Іяланта Валугевіч (таксама аўтарка кніг) са Спандаў, Марыя

Вішнеўская з Вароны, Валянціна Касцечка з Завідзіненцаў.

Што не памыліліся мы ў выбары, сведчаць нядаўнія артыкулы ў “Астравецкай праўдзе”. У адным з іх, пад назвай “Разумныя, прыгожыя, працавітыя...”, пра Наталлю сказана, што яна шчыры патрыёт сваёй Радзімы і сваёй прафесіі: “заўсёды захоплена і з веданнем справы расказвае гасцям пра адметнасці Астравецкага краю, імкнецца, каб у фондах бібліятэкі (там звыш 40 тысяч тамоў на розных мовах. — Аўт.) было як мага больш кніг і матэрыялаў рознай тэматыкі, найперш краязнаўчай, каб людзі любілі і шанавалі сваю малую радзіму гэтак жа, як любіць і шануе яе сама Наталля Уладзіміраўна”. І старшыня райвыканкама Адам Кавалька прызнае, што такія работнікі, як спадарыня Наталля і яе калегі, прымушаюць яго “глядзець на бібліятэкі і бібліятэчную справу з іншага ракурсу”.

Нарадзілася гэтая “Гаспадыня-беларусачка” ў Астраўцы, у 1988-м закончыла там Першую школу, потым прафтэхвучылішча ў Мінску і працавала на швейнай фабрыцы ў Маладзечне. Аднак любоў да родных мясцін і да кнігі прывяла яе ў 1998-м у Астравецкую цэнтральную бібліятэку. У 2002-м завочна закончыла Беларускі дзяржуніверсітэт культуры і мастацтваў па спецыяльнасці бібліятэчназнаўства і бібліяграфія, стала намеснікам дырэктара. А з 2010 года яна дырэктар Астравецкай ЦБС (у раёне, дарэчы, больш за сорок бібліятэкараў), уваходзіць у розныя грамадскія аб’яднанні, у тым ліку і ў апякунскі савет мясцовага музея.

Р. С. З удзячнасцю згадваю, як у 2011 годзе атрымаў з рук Наталлі Ачарэтавай білет Ганаровага чытача Астравецкай бібліятэкі ў сувязі з 65-гадовым “чытацкім юбілеем”. І сапраўды: упершыню прыйшоў я туды восенню 46-га, на другі дзень пасля пераезду на кватэру ў мястэчку. Бо тады закрыўся шосты клас у школе на станцыі Гудагай. У бібліятэку, помніца, пайшоў тады, каб знасці ў падшыўцы газеты “Піянер Беларусі” свае першыя юнкораўскія допісы. Бібліятэка тады месцілася ў пакойчыку даваеннай крамы, а цяпер займае вялікую будыніну. Здаецца, прыватнае, дробязнае параўнанне часоў, а цікавае. Як старонка з нядаўняй гісторыі горада беларускіх атамшчыкаў...

Ад рэдакцыі. Прыемна паведаміць чытачам, што напярэдадні Дня Незалежнасці аўтар гэтага артыкула Адам Мальдзіс з рук Прэзідэнта ў ліку іншых заслужаных людзей краіны атрымаў высокую дзяржаўную ўзнагароду — ордэн Францыска Скарыны. Так адзначана яго вялікая праца на карысць беларускай культуры. Прафесар, доктар філалагічных навук доўгі час працаваў у рэдакцыі газеты “Голас Радзімы” і цяпер актыўна супрацоўнічае з намі — ужо як метадыст аддзела міжнароднай і сацыяльна-культурнай дзейнасці Інстытута культуры Беларусі.

Віншuem з высокай узнагародай, Адам Восіпавіч! Зычым новых поспехаў на ніве беларушчыны!

Таксама паведамляем, што на Шостым з’ездзе беларусаў свету ўрачыста **ўручаны дыпламы “гаспадынь-беларусачак”** шэрагу вартых таго жанчын. Спадар Адам Мальдзіс, выконваючы пачэсную місію, выказаў удзячнасць і газеце “Голас Радзімы” за падтрымку такой ідэі. А мы — віншuem усіх спадарынь, што былі ўшанаваныя. І чакаем новых допісаў, у тым ліку і з беларусіх суполак замежжа.

Адам Мальдзіс

На здымках:

**У Наталлі Ачарэтавай вялікая бібліятэчная гаспадарка
Тут працуюць пераважна жанчыны**

Адам Мальдзіс. 3 кнігамі па жыцці